

Reflexioner från

5h World Summit on Media for Children...
Johannesburg 24-28 mars 2007

På konferensens tredje dag skickar jag ett SMS till min dotter och hennes sambo som båda befinner sig i slutspurt av sin lärarutbildning vid Karlstad Universitet.

- Ni har valt världens viktigaste jobb – *the children of the world* väntar på er. Dom tror på er och dom förväntar sig att ni finns till hands. Men ni måste definiera era motiv för yrkesvalet. Annars kan ni lika väl välja något annat!

Jag vet att de har sett alltför många dödströtta lärarum för att inte stundtals tvivla på möjligheterna.

Det är omtumlande att vara en av alla dessa delegater. Man blir påverkad och omskakad. Utmaningarna fokuserar på hälsa och brist på resurser, på krigens konsekvenser och längtan efter en hållbar demokrati. Ibland liknar konferensen en tribunal där barnen mer eller mindre förberedda vittnar inför alla om en vardag med övergrepp och våldtäkter. Före detta barnsoldater berättar om hur de kidnappats och drogats för att hjärntvättade döda varandra i krig de inte begriper. En ung flicka från Kapstaden berättar att hon regelbundet våldtas av sin egen far och att hennes mor vägrar att befatta sig med sanningen- själv misshandlas mamman ständigt av sin man.

Lite senare ser jag samma flicka helt uppslukad i Media-snackers workshop.

Kontraster.

Antonella, mediapedagog i en organisation som arbetar med utsatta ungdomsgrupper i en sliten del av Neapel blir desperat och jagar underskrifter till en resolution som protesterar mot orsaken till krig och kriminalitet –den utbredda vapenhandeln.

Ingen skriver uppom om dem som utför våldtäkter och misshandlar kvinnor.

Den 18 mars , en vecka innan the Summit i Johannesburg, trädde Unescos konvention om skydd och främjande av kulturell mångfald i kraft.

www.unesco.org/culture/en/diversity/convention

Konventionen kommer att bli den internationella kulturpolitikens grunddokument under lång tid framöver.

Enligt den svenska regeringen befäster konventionen rätten att föra en nationell kulturpolitik till stöd för kulturell mångfald.

Sverige har skrivit under mångfaldskonventionen.

USA röstade emot.

Varför?

Det handlar om kultur, politik – och pengar.

Amerikansk kulturindustri dominerar världen.

Den audio-visuella industrin och därmed vår bild av världen styrs av amerikanska Disney, Viacom och Time Warner.

Konventionen om kulturell mångfald slår fast stater rätt att föra en nationell kulturpolitik med rätt att främja inhemsk kulturproduktion och sätta gränser för hur mycket utländsk kultur som skall distribueras.

Kontroversiellt.

Vem skall berätta?

- Good morning!

Det är Roy Disney, brorson till Walt och en av *the key speakers* som inleder dagen - Och han fortsätter att berätta om hur det kom sig att han trots tvekan tackade ja till inbjudan.

” You see,

if you are a person with the name Disney, you kind of naturally get attracted to about anything involving young people.

On the other hand,

If you are a company with the name Disney, you are not expected to get involved in politics.”

Det är en paradox..

Om man berättar en historia som är så bra att den når ut så långt och till så många – även om den bara handlar om en liten mus som övervinner motgångar – kan man upptäcka att man är djupt inblandad i politik.

Adolf Hitler utropade den lilla musen till en statens fiende.

Roy Disney vill hellre tala om konsten men att det är omöjligt att vara sann mot sitt konstnärliga uttryck och samtidigt stå utanför den politiska ordningen.

Han tackar för inbjudan och ber att få lägga till ett adjektiv till den satta rubriken – och det är ordet KVALITET – *Quality media as a tool for global peace and democracy.*

För utan kvalitet menar Roy Disney, kan media utgöra en negativ kraft och förvanskas till ett redskap för propaganda i stället för en kraft i det godas tjänst.

Han berättar historien om företaget och dess etik – *a responsible storytelling.*

Att ta ansvar för sina berättelser är lika viktigt – om du så berättar en saga om en söt prinsessa eller en om verkligheten i krigets Irak.

Alla kan inte bli musiker eller stora berättare – men alla kan ta ansvar.

Och berättelsen om Disney Company är också berättelsen om att erövra marknadsandelar.

” *The worldwide popularity of Disney’s programming simply proves what you must already know: that there are universal truths to which everyone can relate ...*”

Mänsklighetens historia är en enda lång räckta av konflikter.

Men nu, för första gången någonsin, avslutar Roy Disney, är det möjligt att genom ögonblicklig kommunikation, världen över, spegla samma medier. Det kommer att bli svårt för soldater på olika sidor om gränsen att döda någon som man under sin uppväxt chattat med och utväxlat E-mall om gemensamma favoritfilmer.

När jag skriver detta lyssnar jag samtidigt på en tape jag fick förra sommaren av en ung mediapedagog från Sierra Leone. Andrew arbetade dygnet runt, han var outtröttlig i sin kamp för att tillsammans med unga, före detta barnsoldater, genom musiken och medierna kunna åstadkomma en förändring. De sjunger om HIV och kondomer – om fred och motstånd - om hopp - förpackat i afrikansk gungig hip-hop.

Musiken är det bästa sättet att nå ut – en kassett och en radio – det finns alltid – med elen är det värre.

Vi träffades i Los Angeles där jag hade förmånen att tillsammans med två svenska ungdomar delta i det första initiativet till ett globalt nätverksbygge för *Unga filmare utan gränser*. Med 26 länder representerade blev vi nästan 100 deltagare från hela världen. Alla arbetade med olika teman såsom – racism, war & violence, health, poverty, womens rights, youth , environment .De gjorde korta filmer, så kallade PSA, och skrev resolutioner. Kunskapen, kraften och engagemanget är imponerande. Vi tror faktiskt på att det går att påverka och förändra sin framtid. 2nd International Youth Media Summit äger rum i juli i Sydney och där fortsätter arbetet tillsammans.

Om detta och om resultatet av det första mötet skulle jag presentera i plenum, dels inför de unga och dels inför den stora församlingen.

Det globala nätverket av unga filmare är en del av den utveckling som följer i spåren av en medveten mediapedagogisk satsning där det är oerhört viktigt vem som berättar historierna från det egna landet – och för vem. En medveten mediapedagogisk insats blir att i framtiden skapa många meningsfulla utrymmen där barn och unga kan komma till tals.

Lika viktigt är att regeringar formulerar en strategi för mediapolitik.

Utan politiska beslut lämnas marknaden fri och den nationella identiteten blir alltmer osynlig. I flera samtal och seminarier under konferensen kunde man tydligt se konsekvenserna av att inte utveckla en inhemsk kvalitativ television. Många tv produktioner för barn och unga utmärktes av samma koncept – det som fanns inom barnlitteraturen tidigare – en slags världspudding där Matrixeffekterna var det mest framträdande.

För en fördjupad medieundervisning och för en hållbar fred.

Mr Mbulelo Vizikhungo Mzamane är en annan av huvudtalarna. Han är författare, en förebild och har genom åren spelat en nyckelroll i kampen för ett demokratiskt Sydafrika.

Hans passion för media är hans livsuppgift, förklarar han (Popular Culture and the media och Multicultural Education är några titlar) och sedan bränner Mr Mbulelo Vizikhungo Mzamane av en serie argument för media undervisning på skolschemat blandat med utmanande uttalanden.

Barn är poeter och diktare – de besitter den förmågan till inlevelse och fantasi som ingen kan ta ifrån dem och som gör att ingen berättare kan lura dem. Därför skall barn involveras mer i manus, ämnesval, presentation och programbeslut – nu exploaterar man barn och deras behov. Barn kan hjälpa oss vuxna att växa igen – vi har alla förlorat vår barndoms poesi.

De som producerar TV för barn bör också vara kunniga på reklamfilmens sätt att berätta. Den är otroligt effektiv och tilltalar den unga poeten starkt.

Det är en skam att det finns unga som idag kan lämna skolan utan djupare kunskap i media och medias sätt att berätta.

-Det har jag lärt mig på TV!

Då blir man lätt ett offer för propaganda – ” with a largely media illiterate nation serving both as cheerleaders and fodder marching soldiers. One can make a case, I think, for media literacy as a potent tool for deepening democracy and promoting sustainable peace”

Afrika som kontinent och många andra utvecklingsländer brottas med liknande frågeställningar.

Att synas i film, litteratur och musik – utan att marginaliseras och utan att deras många gånger sorgliga, utsatta och våldsamma vardag exploateras av Hollywood block busters – och används som känsloträngar för att skaffa marknadsandelar, är väsentliga frågeställningar.

Politiska beslut, mediapedagogik på schemat, resurser och en nationell TV- och filmproduktion där barn och unga syns och medverkar på egna villkor. Här möts Sverige och Sydafrika, tänker jag .

Anföranden av Mr Roy Disney och Mr Mbulelo Vizikhungo Mzamane kan läsas i sin helhet på hemsidan www.5wsmc.com

Jag fick under konferensen även 5 minuter till mitt förfogande att presentera slutsatserna från forskningsprojektet CHICAM – ett treårigt EU projekt med 6 länder inblandade och som tittat på hur de mest sårbara barnen i Europa idag, flyktingbarnen, kan integreras i sina nya hemländer.

Barnkonventionen tillerkänner barn medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Den innehåller fyra grundläggande principer:

- att alla barn har samma rättigheter
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad

Birgitta Olsson
filmkonsulent och mediapedagog
Film i Halland
www.filmihalland.nu